

LUẬN CỨ KHOA HỌC, THỰC TIỄN VÀ GIẢI PHÁP XÂY DỰNG TRUNG TÂM TÀI CHÍNH QUỐC TẾ Ở VIỆT NAM

TS. Lê Thị Thùy Vân* - Hoàng Tuệ Nhi**

Trung tâm tài chính là một thành phố hoặc khu vực tập trung các hoạt động tài chính quan trọng và đa dạng, nơi các tổ chức tài chính, ngân hàng, và các công ty đầu tư thực hiện các giao dịch, đầu tư, và cung cấp các dịch vụ tài chính, và có tầm ảnh hưởng trong phạm vi quốc gia, khu vực hoặc toàn cầu. Tại Việt Nam, ngày 5/3/2025, Chính phủ đã ban hành Nghị quyết số 42/NQ-CP về đề nghị xây dựng Nghị quyết của Quốc hội về Trung tâm tài chính tại Việt Nam. Việc thành lập trung tâm tài chính tại Việt Nam (đặt tại TP Hồ Chí Minh và Đà Nẵng) là một bước tiến quan trọng, thể hiện chủ trương lớn của Đảng và Chính phủ trong việc phát triển thị trường tài chính, là bước đi chiến lược để nâng cao năng lực cạnh tranh của nền kinh tế trong kỷ nguyên mới. Trung tâm tài chính sẽ là một trong những mũi nhọn chiến lược, là đột phá thể chế, giúp Việt Nam chuyển đổi mô hình tăng trưởng, huy động, phân bổ và nâng cao hiệu quả sử dụng nguồn lực, qua đó tăng sức cạnh tranh quốc tế và tham gia sâu hơn vào hệ thống tài chính toàn cầu. Bài viết phân tích một số vấn đề luận cứ khoa học và thực tiễn trong việc xây dựng trung tâm tài chính tại Việt Nam được thể hiện qua các trọng tâm phân tích gồm: luận cứ khoa học và thực tiễn về xây dựng trung tâm tài chính ở các nước; những điểm mạnh và khó khăn, thách thức trong phát triển trung tâm tài chính ở Việt Nam, và từ đó kiến nghị giải pháp xây dựng trung tâm tài chính ở Việt Nam.

• Từ khóa: trung tâm tài chính; trung tâm tài chính quốc tế; trung tâm tài chính khu vực...

A financial center is a city or area that concentrates important and diverse financial activities, where financial institutions, banks, and investment companies conduct transactions, invest, and provide financial services, and have influence nationally, regionally, or globally. In Vietnam, on March 5, 2025, the Government issued Resolution No. 42/NQ-CP on the proposal to develop a National Assembly Resolution on Financial Centers in Vietnam. The establishment of a financial center in Vietnam (located in Ho Chi Minh City and Da Nang) is an important step forward, demonstrating the major policy of the Party and Government in developing the financial market, a strategic step to improve the competitiveness of the economy in the new era. Financial centers will be one of the strategic spearheads, an institutional breakthrough, helping Vietnam transform its growth model, mobilize, allocate and improve the efficiency of resource use, thereby increasing international competitiveness and participating more deeply in the global financial system. The article analyzes a number of scientific and practical arguments in the construction of financial centers in Vietnam, expressed through the following analytical focuses: scientific and practical arguments on the construction of financial centers in other countries; strengths, difficulties and challenges in developing financial centers in Vietnam, and from there, proposes solutions to build financial centers in Vietnam.

• Key words: financial center; international financial center; regional financial center...

Ngày gửi bài: 20/3/2025

Ngày gửi phản biện: 28/3/2025

Ngày nhận kết quả và sửa phản biện: 31/3/2025

Ngày chấp nhận đăng: 15/4/2025

DOI: <https://doi.org/10.71374/jfar.v25.i287.03>

* Viện Chiến lược và Chính sách Tài chính

** Đại học La Trobe

1. Trung tâm tài chính: Luận cứ khoa học và thực tiễn trên thế giới

Trung tâm tài chính là một thành phố hoặc khu vực có vị trí chiến lược, có sự hiện diện của các tổ chức tài chính hàng đầu, đóng vai trò quan trọng trong việc cung cấp các dịch vụ tài chính quốc tế, bao gồm ngân hàng, bảo hiểm, thị trường chứng khoán, và các dịch vụ tài chính khác. Trung tâm tài chính được trang bị hệ thống kết cấu hạ tầng giao thông, hạ tầng thông tin và hạ tầng thương mại chất lượng cao, đồng thời, trung tâm tài chính được tổ chức và hoạt động trên nền tảng hệ thống pháp luật minh bạch và lành mạnh, hệ thống chính trị ổn định.

Trong đó, Trung tâm tài chính trong nước (DFC) phục vụ cư dân trong nước; các trung gian tham gia với người đi vay, chủ nợ và nhà đầu tư ở cùng một quốc gia. Trung tâm tài chính quốc tế (IFC) đóng vai trò trung gian giữa các đối tác cư dân trong nước và nước ngoài, chuyển tiền tiết kiệm trong nước cho người đi vay nước ngoài và tiền tiết kiệm nước ngoài cho người đi vay trong nước. Trên thực tế, sự phân biệt giữa DFC và IFC không rõ ràng vì IFC thường cũng là một trung tâm trong nước. Hơn nữa, trong các nền kinh tế mở, các trung tâm trong nước mở cửa cho sự tham gia của nước ngoài. Do đó, sự phân biệt phụ thuộc vào quy mô của hoạt động tài chính quốc tế so với hoạt động trong nước.

Trung tâm tài chính quốc tế (IFC) là các thành phố hoặc khu vực với môi trường pháp lý, kinh tế, và tài chính phát triển mạnh mẽ, phục vụ nhu cầu tài chính quốc tế, hỗ trợ các giao dịch xuyên biên giới và cung cấp dịch vụ như ngân hàng thương mại, ngân hàng đầu

tư, thị trường chứng khoán, hệ thống thanh toán quốc tế, bảo hiểm, và quản lý tài sản...

Trung tâm tài chính gồm các cấp độ quốc gia (là thành phố có đủ các điều kiện để đáp ứng nhu cầu dịch vụ tài chính của một quốc gia, là nơi tập trung của các ngân hàng, tổ chức tài chính và các giao dịch tài chính của quốc gia đó); cấp độ khu vực (các trung tâm tài chính tiếp tục phát triển các dịch vụ và hạ tầng để thuận lợi hơn cho các nhà đầu tư nước ngoài); và cấp độ toàn cầu (là các thành phố có đủ năng lực đóng vai trò là trung gian kết nối giữa các tổ chức tài chính và các khách hàng trên phạm vi toàn cầu).

Các yếu tố để hình thành và phát triển trung tâm tài chính gồm: (i) Vị trí địa lý với nhiều lợi thế, có khả năng kết nối toàn cầu, nằm ở những khu vực giao thương chiến lược và có các liên kết mạng lưới quốc tế mạnh mẽ; (ii) Môi trường kinh doanh thuận lợi, một thị trường tài chính đã được tự do hóa tài chính, với sự tập trung lớn của các ngân hàng, công ty bảo hiểm, công ty chứng khoán, và các dịch vụ tài chính khác; (iii) Cơ sở hạ tầng tài chính, cơ sở hạ tầng công nghệ thông tin, giao thông vận tải thuận lợi; và (iv) Khuôn khổ thể chế pháp lý rõ ràng, linh hoạt, giúp thu hút các công ty tài chính và các nhà đầu tư quốc tế; (v) Sự ổn định kinh tế - chính trị.

Theo khung phân tích đánh giá xếp hạng vị thế của thị trường tài chính do Global Financial Centres Index (GFCI) xây dựng, có 5 tiêu chí để đánh giá năng lực cạnh tranh của một trung tâm tài chính bao gồm: (i) Môi trường kinh doanh và chính sách thuế; (ii) Nguồn nhân lực; (iii) Hệ thống kết cấu hạ tầng; (iv) Sự phát triển của khu vực tài chính và; (v) Danh tiếng. Trên thế giới hiện có khoảng 120 thành phố được xếp hạng trung tâm tài chính căn cứ theo Chỉ số GFCI, trong đó có 20 thành phố - trung tâm tài chính giữ vai trò chi phối nền kinh tế thế giới gồm: New York (Hoa Kỳ), London (Anh), Frankfurt (Đức), Sydney (Úc), Dubai (UAE), Boston (Hoa Kỳ), San Francisco (Hoa Kỳ), Los Angeles (Hoa Kỳ), Chicago (Hoa Kỳ), Hồng Kông (Trung Quốc), Singapore, Thượng Hải (Trung Quốc), Tokyo (Nhật Bản), Toronto (Canada), Zurich (Thụy Sĩ), Bắc Kinh (Trung Quốc), Thẩm Quyển (Trung Quốc), Melbourne (Úc), Montreal (Canada), Vancouver (Canada).

Từ thực tiễn phát triển của các trung tâm tài chính lớn trên thế giới có thể khẳng định rằng, trung tâm tài chính có vai trò quan trọng đối với phát triển kinh tế - xã hội của quốc gia, thể hiện ở các khía cạnh: thu hút vốn và thúc đẩy kinh tế; tạo nền tảng cho các giao dịch tài chính và tăng sức cạnh tranh của quốc gia. Ngoài ra, trung tâm tài chính sẽ hỗ trợ chính sách tiền tệ, ổn định nền tài chính quốc gia và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trong lĩnh vực tài chính. Các trung tâm tài chính quốc tế thường là nơi thu hút các tập đoàn, tổ chức tài chính và nhà đầu tư toàn cầu, do đó góp phần

nâng cao vị thế của quốc gia. Tuy nhiên, trung tâm tài chính cũng tạo ra một số rủi ro đối với quốc gia như: Làm gia tăng nguy cơ khủng hoảng tài chính; sự phát triển của trung tâm tài chính có thể vượt khỏi sự kiểm soát của Nhà nước; có nguy cơ trở thành điểm đến của tội phạm tài chính

2. Giải pháp xây dựng trung tâm tài chính ở Việt Nam

Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng toàn quốc lần thứ XIII đã khẳng định: “Trong bối cảnh mới, Việt Nam phải nhanh chóng bứt phá, rút ngắn khoảng cách phát triển với khu vực và thế giới, nỗ lực phấn đấu hướng tới mục tiêu đến năm 2030 là nước đang phát triển có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao và đến năm 2045 trở thành nước phát triển, thu nhập cao”. Đặc biệt, Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 10 năm 2021 - 2030 và Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm 2021 - 2025 đều lưu ý đến việc “lựa chọn một số địa điểm, đô thị, vùng có lợi thế đặc biệt để xây dựng trung tâm kinh tế, tài chính với thể chế, cơ chế, chính sách đặc thù có tính đột phá, có khả năng cạnh tranh quốc tế cao”...

Nghị quyết số 31-NQ/TW ngày 30/12/2022 của Bộ Chính trị về phương hướng, nhiệm vụ phát triển Thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 đặt ra nhiệm vụ, giải pháp: “...có cơ chế, chính sách, hạ tầng kỹ thuật phù hợp để sớm xây dựng thành công Trung tâm Tài chính quốc tế Thành phố Hồ Chí Minh”. Đồng thời, Nghị quyết 24-NQ/TW ngày 07/10/2022 của Bộ Chính trị về phát triển kinh tế - xã hội và bảo đảm quốc phòng, an ninh vùng Đông Nam Bộ đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 cũng đặt ra nhiệm vụ: “*Thi điểm một số cơ chế, chính sách đột phá, vượt trội, cạnh tranh quốc tế để xây dựng Thành phố Hồ Chí Minh thành trung tâm tài chính quốc tế*”. Nghị quyết số 26-NQ/TW ngày 03/11/2022 của Bộ Chính trị về phát triển kinh tế - xã hội và bảo đảm quốc phòng, an ninh vùng Bắc Trung Bộ và duyên hải Trung Bộ đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 đặt ra nhiệm vụ: “*Xây dựng Đà Nẵng trở thành trung tâm tài chính quốc tế cấp vùng*”.

Ngày 5/3/2025, Chính phủ đã ban hành Nghị quyết số 42/NQ-CP về đề nghị xây dựng Nghị quyết của Quốc hội về Trung tâm tài chính tại Việt Nam. Trước đó, Nghị quyết số 259/NQ-CP ngày 31/12/2024 của Chính phủ đã được ban hành nhằm xây dựng Kế hoạch hành động triển khai thực hiện Thông báo số 47-TB/TW ngày 15/11/2024 của Bộ Chính trị về xây dựng Trung tâm tài chính khu vực và quốc tế tại TP. Hồ Chí Minh và Đà Nẵng.

Ngày 16/4/2025, Chính phủ đã đề xuất lập một trung tâm tài chính quốc tế đặt tại TP.HCM và Đà Nẵng nhằm đảm bảo tính khả thi và phù hợp với bối cảnh kinh tế - xã hội của Việt Nam. Việc xây dựng và phát triển trung tâm tài chính sẽ giúp Việt Nam kết nối thị

trường tài chính toàn cầu; thu hút các tổ chức tài chính nước ngoài, tạo thêm nguồn lực mới, đồng thời, tăng cường các nguồn lực hiện có. Ngoài ra, Việt Nam có thể tận dụng cơ hội dịch chuyển dòng vốn đầu tư quốc tế để phát triển kinh tế - xã hội; thúc đẩy thị trường tài chính Việt Nam phát triển hiệu quả, theo chuẩn mực quốc tế. Trung tâm tài chính sẽ là một trong những mũi nhọn chiến lược, là đột phá thể chế mang tầm quốc gia, giúp Việt Nam chuyển đổi mô hình tăng trưởng, huy động, phân bổ và nâng cao hiệu quả sử dụng nguồn lực, qua đó tăng sức cạnh tranh quốc tế và tham gia sâu hơn vào hệ thống tài chính toàn cầu, tạo động lực mới nhằm phát triển nền kinh tế trong kỷ nguyên mới.

Xét các yếu tố hình thành và phát triển trung tâm tài chính, có thể thấy, Việt Nam đang hội tụ các yếu tố cần thiết để phát triển thị trường tài chính hiện đại, hướng đến hình thành trung tâm tài chính quốc tế và khu vực.

Một là, Việt Nam có vị trí chiến lược, vị trí địa chính trị quan trọng, nằm ở khu vực phát triển năng động, sáng tạo hàng đầu thế giới, có múi giờ khác biệt với 21 trung tâm tài chính lớn nhất toàn cầu. Đây là lợi thế đặc biệt trong việc thu hút vốn nhân rồi trong thời gian nghỉ giao dịch từ các trung tâm này. Thành phố Hồ Chí Minh nằm trên trục giao thông hàng không và hàng hải của vùng Thái Bình Dương và có thể được xem là trung tâm điểm không lưu trong vùng châu Á - Thái Bình Dương. Với vị trí có nhiều lợi thế, Thành phố Hồ Chí Minh trở thành một đầu mối giao thông của Việt Nam và Đông Nam Á, bao gồm cả đường bộ, đường sắt, 34 đường thủy và đường không. Trong khi đó, Đà Nẵng có lợi thế về vị trí địa lý, cơ sở hạ tầng và kết nối thuận lợi với các nền kinh tế trong khu vực, do đó, việc phát triển trung tâm tài chính khu vực tại Đà Nẵng sẽ tạo động lực lan tỏa đến các tỉnh miền Trung.

Hai là, Việt Nam đã ký kết 17 FTA với trên 65 nền kinh tế hàng đầu thế giới; quy mô xuất nhập khẩu khoảng 800 tỷ USD, gấp khoảng 1,7 lần GDP, đưa Việt Nam trở thành một trong những nền kinh tế có độ mở lớn và có quan hệ thương mại với trên 230 thị trường. Thị trường tài chính đã từng bước phát triển thị trường tài chính Việt Nam với sự phát triển năng động của hệ thống ngân hàng theo các chuẩn mực của Basel. Mức vốn hóa thị trường cổ phiếu năm 2024 đạt gần 7,2 triệu tỷ đồng, tăng 21,2% so với cuối năm 2023, tương đương 70,4% GDP ước tính năm 2023. Những rào cản gia nhập thị trường đối với nhà đầu tư nước ngoài đã được gỡ bỏ và thông thoáng hơn rất nhiều. Điển hình, trên thị trường chứng khoán, giới hạn tỷ lệ sở hữu của nhà đầu tư nước ngoài đối với công ty đại chúng hoạt động trong ngành, nghề đầu tư kinh doanh có điều kiện tối đa là 49% (trừ một số lĩnh vực). Tuy nhiên, vẫn còn một số khó khăn cần được tháo gỡ.

TP. HCM sở hữu nền tảng kinh tế năng động và hội nhập quốc tế sâu rộng. Thành phố đóng góp khoảng

15,5% GDP cả nước, chiếm hơn 25,3% tổng thu ngân sách quốc gia và gần 11,3% kim ngạch xuất khẩu của cả nước. Đây là trung tâm thương mại - dịch vụ - tài chính lớn nhất Việt Nam, nơi đặt trụ sở của nhiều ngân hàng, tổ chức tín dụng, công ty chứng khoán, công ty quản lý quỹ và nhà đầu tư lớn trong và ngoài nước. Bảng xếp hạng Chỉ số Trung tâm Tài chính toàn cầu (GFCI) lần đầu xếp TP. HCM vào danh sách GFCI G31 với thứ hạng (102) vào năm 2022... Năm 2024, GFCI G36 với thứ hạng 105 và năm 2025 đã được cải thiện với thứ hạng 98¹.

Ba là, kết cấu hạ tầng đã có những đóng góp quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội, tuy nhiên, còn thiếu tính đồng bộ, còn mất cân đối trong đầu tư kết cấu hạ tầng giao thông; mất cân đối lớn giữa các loại hình vận tải...

Bốn là, về khung thể chế, pháp luật, môi trường đầu tư kinh doanh đã cải thiện đáng kể, góp phần phát triển mạnh mẽ các loại hình doanh nghiệp, các thành phần kinh tế, đặc biệt khu vực kinh tế tư nhân. TP.HCM đã xây dựng đầy đủ các thiết chế cơ bản cho một thị trường tài chính hiện đại, như thị trường chứng khoán, trung tâm thanh toán, ngân hàng số và fintech. Gần đây, Việt Nam còn đề xuất áp dụng cơ chế Sandbox để thí điểm hoạt động fintech và chuyển đổi số, tạo điều kiện cho các quỹ đầu tư hỗ trợ dự án đổi mới sáng tạo.

Năm là, kinh tế vĩ mô được duy trì ổn định, tổng quy mô GDP năm 2024 khoảng 470 tỷ USD (xếp hạng 33-34 thế giới về quy mô), GDP bình quân đầu người đạt khoảng 4.600-4.700 USD. Lạm phát được kiểm soát tốt, lãi suất ổn định, nợ công, nợ chính phủ giảm nhanh, tạo niềm tin cho cộng đồng doanh nghiệp và xã hội.

Bên cạnh những yếu tố thuận lợi trên, việc hình thành và phát triển trung tâm tài chính quốc tế ở Việt Nam còn một số khó khăn, thách thức. Trước hết, thách thức trong hoàn thiện khung pháp lý và thể chế để tạo môi trường thuận lợi cho các trung tâm tài chính phát triển trong bối cảnh hệ thống pháp luật về tài chính, đầu tư và thị trường vốn vẫn còn nhiều điểm cần cải thiện để tiệm cận tốt hơn với các chuẩn mực quốc tế. Hệ thống pháp luật hiện tại chưa hoàn toàn bắt kịp với sự phát triển nhanh chóng của lĩnh vực tài chính quốc tế, đặc biệt là trong các vấn đề về bảo vệ nhà đầu tư, và giao dịch tài chính xuyên biên giới. Bên cạnh đó, sự cạnh tranh từ các trung tâm tài chính lớn trong khu vực như Kuala Lumpur (Malaysia), Singapore, Hong Kong (Trung Quốc), Thượng Hải (Trung Quốc). Các trung tâm này đã có nền tảng pháp lý vững chắc, cơ sở hạ tầng hiện đại, và hệ sinh thái tài chính tiên tiến và chính sách thu hút đầu tư hấp dẫn, đòi hỏi Việt Nam cần xây dựng những cơ chế đặc thù để tạo lợi thế riêng để thu hút doanh nghiệp và dòng vốn đầu tư.

¹ <https://www.longfinance.net/programmes/financial-centre-futures/global-financial-centres-index/>

Về cơ sở hạ tầng, một trong những thách thức lớn nhất đối với TP. HCM là tình trạng giao thông quá tải, ô nhiễm môi trường, và thiếu các khu trung tâm tài chính đạt chuẩn quốc tế là những rào cản cần được khắc phục. Mặc dù sân bay quốc tế Long Thành đang được xây dựng, việc hoàn thiện các dự án hạ tầng lớn cần thời gian và nguồn lực đáng kể.

Ngoài ra, một trong những điều kiện để trở thành trung tâm tài chính quốc tế là phải tự do hoá tài chính trong khi Việt Nam chưa thể có tự do hóa tài chính mạnh mẽ. Trong khi đó, trên thị trường tài chính, hệ thống ngân hàng vẫn tiềm ẩn nhiều rủi ro, từ quản trị rủi ro, nợ xấu đến sự chênh lệch giữa các ngân hàng mạnh và yếu; hệ thống ngân hàng vẫn phụ thuộc nhiều vào sản phẩm tín dụng truyền thống, chưa có nhiều sản phẩm tài chính hiện đại như các nước phát triển. Trên TTCK, mặc dù Luật Chứng khoán đã được sửa đổi và hệ thống từng bước phát triển nhưng Việt Nam vẫn chưa được nâng hạng lên nhóm các nước có thị trường chứng khoán mới nổi. Cuối cùng, hạn chế về công nghệ và an ninh mạng cũng là một thách thức lớn trong bối cảnh nguy cơ tội phạm mạng và các lỗ hổng bảo mật trong giao dịch tài chính cũng đặt ra yêu cầu cấp thiết về việc nâng cao năng lực bảo mật và quản lý rủi ro trong lĩnh vực này.

Thực tế cho thấy, theo thông lệ, mỗi quốc gia trong nhóm G20 đều có ít nhất một trung tâm tài chính toàn cầu nằm trong Top 30 của The Global Financial Centres Index (GFCI). Do đó, với mục tiêu đưa Việt Nam trở thành một trong 20 nền kinh tế lớn nhất thế giới vào năm 2045, việc hình thành và phát triển trung tâm tài chính toàn cầu không chỉ là tất yếu mà còn là điều kiện cần và đủ để bảo đảm sự phát triển bền vững của quốc gia. Theo đó, các định hướng giải pháp để hình thành và phát triển trung tâm tài chính ở Việt Nam cần được quan tâm gồm:

Thứ nhất, về mô hình, Trung tâm tài chính nên kết hợp giữa các yếu tố hiện đại, bền vững, và linh hoạt, tận dụng tối đa tiềm năng hiện có của Thành phố và đáp ứng yêu cầu cạnh tranh trong khu vực. Các trung tâm tài chính hàng đầu thế giới như New York, London, Hồng Kông (Trung Quốc) Singapore, San Francisco đều là những mô hình tích hợp 3 mô hình truyền thống², mô hình thể hệ mới³, mô hình bán cổ điển⁴. Nếu Việt Nam

lựa chọn phát triển theo mô hình trung tâm tài chính quốc tế thể hệ mới, thì việc lựa chọn địa điểm cần được mở rộng ra nhiều địa phương, không giới hạn ở các đô thị lớn truyền thống. Các địa phương có thể đề xuất sáng kiến và tham gia cạnh tranh để tìm ra nơi có ưu thế và năng lực thực thi tốt nhất. Những nơi này đều có điều kiện để áp dụng chính sách đặc thù về công nghệ, thể chế và dịch vụ tài chính như mô hình đã được triển khai thành công tại nhiều quốc gia.

Việc thành lập một trung tâm tài chính quốc tế đặt tại TP.HCM và Đà Nẵng với 2 định hướng hoạt động khác nhau sẽ vừa đảm bảo tính khả thi vừa đảm bảo tính hiệu quả. Theo đó, tập trung phát triển các nhóm dịch vụ, gồm thanh toán, thương mại quốc tế, dịch vụ quản lý rủi ro và giao dịch ngoại hối, dịch vụ tài chính xanh, dịch vụ tc số (tài sản số thực và mã hóa tài sản cũng như tiền tệ kỹ thuật số). Ngoài ra, cần có hệ thống thanh toán hiện đại, kết nối với thị trường tài chính toàn cầu, cũng như cơ sở hạ tầng công nghệ cao để hỗ trợ các hoạt động giao dịch tài chính, fintech và thương mại điện tử. Trong đó, TP Hồ Chí Minh sẽ phù hợp với các hoạt động giao thương, công nghiệp, công nghệ kỹ thuật, fintech, thị trường vốn và dịch vụ phụ trợ; trong khi Đà Nẵng sẽ trở thành một hệ sinh thái đa thành phần bao gồm các trung tâm phát triển tập trung cho 3 nhóm dịch vụ, gồm thanh toán, thương mại quốc tế, dịch vụ quản lý rủi ro và giao dịch ngoại hối, dịch vụ tài chính xanh.

Thứ hai, thiết lập khung pháp lý linh hoạt, hiện đại, phù hợp với các chuẩn mực quốc tế để thu hút các tổ chức tài chính quốc tế. Trung tâm tài chính quốc tế thiết lập khung pháp lý vững chắc để đảm bảo tính toàn vẹn và ổn định của thị trường tài chính (đặc biệt là các quy định bảo vệ nhà đầu tư, ứng xử trên thị trường, yêu cầu về vốn, quản lý rủi ro và tiêu chuẩn công bố thông tin). Nghiên cứu cho phép thử nghiệm các mô hình kinh doanh mới trong lĩnh vực tài chính như Fintech, Insurtech, và các nền tảng giao dịch kỹ thuật số. Quy trình cấp phép nhanh chóng và bảo vệ quyền lợi nhà đầu tư cần được triển khai. TP.HCM có thể học hỏi từ Singapore với mô hình sandbox, nơi các doanh nghiệp được thử nghiệm công nghệ tài chính mới trong một môi trường được kiểm soát trước khi mở rộng ra thị trường. Bên cạnh đó, tăng cường giám sát theo thông lệ quốc tế⁵ nhằm mục đích xác định và giảm thiểu rủi ro, phát hiện các hành vi sai trái tiềm ẩn và đảm bảo sự ổn định và lành mạnh của các tổ chức tài chính.

Thứ ba, về hạ tầng tài chính và công nghệ, một trung tâm tài chính quốc tế cần có hệ thống thanh toán hiện đại, kết nối với thị trường tài chính toàn cầu, cũng như cơ sở hạ tầng công nghệ cao để hỗ trợ các hoạt

² Là mô hình Trung tâm tài chính phát triển tự nhiên, trưởng thành theo thời gian một cách chậm rãi và bền vững như London (Anh), Paris (Pháp), Washington D.C. (Mỹ)... Các trung tâm này thường là các thủ đô lâu đời, nơi hoạch định chính sách tài chính, tiền tệ quốc gia và toàn cầu, gắn chặt với tư cách, vị thế và thương hiệu quốc gia.

³ Là mô hình Trung tâm tài chính được hình thành theo các định hướng chiến lược quốc gia, với các ưu việt về công nghệ mới và thể chế, sách lược, dịch vụ tài chính đặc biệt, các đặc khu do chính phủ các quốc gia thành lập trên nền tảng thị trường hoặc trên lợi thế cạnh tranh quốc gia. Các trung tâm này thường được đặt ở khu vực có tính biệt lập, các khu thương mại tự do hoặc đặc khu có chính sách riêng như Dubai (UAE), Singapore, Dublin (Ireland)...

⁴ Là mô hình Trung tâm tài chính hình thành do nhu cầu phát triển của quốc gia và sự lớn mạnh của nền kinh tế gắn với các hoạt động giao thương, công nghiệp, thị trường vốn và dịch vụ phụ trợ. Mô hình trung tâm tài chính này thường được hình thành tại các thành phố cảng truyền thống như New York (Mỹ), Hồng Kông (Trung Quốc), Thượng Hải (Trung Quốc)...

⁵ Các tổ chức quốc tế như Ủy ban Ổn định tài chính (FSB), Quỹ Tiền tệ quốc tế (IMF) và Ủy ban Basel về giám sát ngân hàng, xây dựng và thúc đẩy các tiêu chuẩn kinh tế quốc tế và các thông lệ tốt nhất trong quy định và giám sát tài chính

động giao dịch tài chính, fintech và thương mại điện tử. Bên cạnh đó, hạ tầng công nghệ thông tin cũng đóng vai trò cốt lõi. TPHCM cần xây dựng hệ thống dữ liệu tài chính mạnh mẽ, tích hợp các công nghệ tiên tiến như trí tuệ nhân tạo (AI), blockchain, và dữ liệu lớn (Big Data) để hỗ trợ hoạt động tài chính. Một khu vực tài chính kỹ thuật số có thể được thành lập để tập trung các công ty Fintech, tạo điều kiện cho họ thử nghiệm các sản phẩm và dịch vụ mới. Đây cũng sẽ là nơi khuyến khích sự hợp tác giữa các startup công nghệ và tổ chức tài chính truyền thống.

Thứ tư, có các cơ chế chính sách ưu đãi vượt trội trong trung tâm tài chính để thu hút dòng vốn đầu tư nước ngoài. Trong đó, cần quan tâm đẩy nhanh lộ trình tự do hóa dòng vốn, mở rộng hoặc không giới hạn tỷ lệ sở hữu của nhà đầu tư nước ngoài trong trung tâm tài chính, cho phép các ngân hàng hoặc tổ chức tín dụng có trụ sở tại Trung tâm tài chính không bị áp dụng hạn chế tỷ lệ sở hữu nước ngoài hoặc điều kiện đầu tư nước ngoài đối với việc cung cấp dịch vụ trong Trung tâm tài chính hoặc dịch vụ xuyên biên giới.

Về chính sách ưu đãi thuế, các cá nhân và doanh nghiệp đáp ứng tiêu chí nhất định được miễn hoặc giảm thuế TNDN, thuế TNCN từ hoạt động tại các trung tâm tài chính. Nghị quyết số 259/NQ-CP ngày 31/12/2024 của Chính phủ ban hành Kế hoạch hành động triển khai thực hiện Thông báo số 47-TB/TW ngày 15/11/2024 của Ban chấp hành Trung ương Đảng về kết luận của Bộ Chính trị về việc xây dựng Trung tâm tài chính khu vực và quốc tế tại Việt Nam đã giao một số nhiệm vụ Bộ Tài chính chủ trì liên quan đến lĩnh vực thuế: “*Nghiên cứu cơ chế ưu đãi vượt trội đối với hoạt động tài chính xanh trong phạm vi TTTC; Có chính sách ưu đãi cho các ngân hàng nước ngoài thành lập chi nhánh hoặc chuyển trụ sở, văn phòng đại diện đến TTTC Việt Nam (như ưu đãi về thuế, phí...)*”.

Tại Thổ Nhĩ Kỳ, trong Trung tâm tài chính Istanbul (IFC), doanh nghiệp xuất khẩu dịch vụ tài chính được khấu trừ 100% thuế TNDN và miễn thuế giao dịch ngân hàng và bảo hiểm (Banking and Insurance Transactions Tax - BSMV); đối với các doanh nghiệp tham gia vào thương mại xuyên quốc gia trong IFC được khấu trừ 50% thuế TNDN (với điều kiện hàng hóa không nhập vào Thổ Nhĩ Kỳ).

Tại Indonesia, một trong những cơ sở mà chính phủ sẽ xây dựng tại Thủ đô Nusantara là Trung tâm Tài chính IKN (trung tâm phát triển công nghệ và dịch vụ trong lĩnh vực dịch vụ tài chính). Trong thời gian tới, khu vực này sẽ tổ chức nhiều dịch vụ tài chính từ cả nguồn trong nước và quốc tế. Theo Quy định của Bộ Tài chính (có hiệu lực kể từ ngày 16/5/2024), TNDN được ưu đãi miễn giảm từ 85% đến 100% số

thuế thu nhập phải nộp cho các công ty tài chính hoạt động tại IKN. Ưu đãi thuế TNDN sẽ dành cho nhiều nhà cung cấp dịch vụ khác nhau trong lĩnh vực tài chính, bao gồm ngân hàng, bảo hiểm, tài chính, giao dịch phái sinh và giao dịch tiền điện tử. Thời gian ưu đãi trong 20 năm và 25 năm kể từ ngày cấp giấy phép thông qua hệ thống OSS (trung tâm liên lạc) và phụ thuộc vào thời điểm doanh nghiệp thực hiện khoản đầu tư vào IKN. Doanh nghiệp phải đáp ứng một số điều kiện để được giảm thuế TNDN gồm: (i) Là doanh nghiệp trong nước hoặc doanh nghiệp nước ngoài; (ii) Là công ty dịch vụ tài chính đầu tư và tiến hành các hoạt động tại IKN; (iii) Tiến hành các hoạt động đầu tư mà trước đó chưa từng được hưởng ưu đãi thuế tại IKN; (iv) Trường hợp cổ phần của doanh nghiệp do doanh nghiệp khác trong nước trực tiếp sở hữu, doanh nghiệp trực tiếp sở hữu đó phải có chứng thư tài chính tự động.

Thứ năm, tiếp tục đơn giản hóa quy trình cấp phép, đăng ký kinh doanh, cũng như nâng cao tính minh bạch và hiệu quả trong quản lý nhà nước. Việc giảm thiểu các rào cản hành chính sẽ giúp thu hút các nhà đầu tư quốc tế và thúc đẩy sự phát triển của các trung tâm tài chính. Theo đó, các tổ chức phải đăng ký thành viên tại các trung tâm. Thủ tục hành chính sẽ được đơn giản hóa cho một số hoạt động, đặc biệt là thành lập và quản lý các tổ chức tài chính nước ngoài.

Thứ sáu, nguồn nhân lực chất lượng cao là yếu tố then chốt trong mô hình trung tâm tài chính. Việc hợp tác với các trường đại học, viện nghiên cứu và tổ chức đào tạo quốc tế để nâng cao trình độ chuyên môn cho lực lượng lao động trong lĩnh vực tài chính là cần thiết. Các chương trình đào tạo chuyên sâu về tài chính, quản lý rủi ro, phân tích dữ liệu và công nghệ tài chính cũng cần được đẩy mạnh. Đồng thời, cần triển khai các chính sách thu hút nhân tài quốc tế, đặc biệt là các chuyên gia trong lĩnh vực ngân hàng, tài chính, và công nghệ; cùng các chính sách thị thực đặc biệt cho các chuyên gia tài chính, fintech, và công nghệ từ nước ngoài... để đưa trung tâm tài chính trở thành điểm đến lý tưởng cho nhân tài toàn cầu./.

Tài liệu tham khảo:

- International Monetary Fund (2000): “Offshore financial centers: IMF background paper”, June.
Istanbul Financial Center (2024), “Incentives at Istanbul Financial Center: Key Highlights”, Jun 24
Long Finance (2025), “The Global Financial Centres Index 37”, 20 March
MUC Consulting (2024), “Building Financial Centers in IKN, Government to Offer 100% Tax Incentives Building”, 29 May
Nguyễn Hữu Huân (2025), “7 yếu tố xây dựng mô hình Trung tâm tài chính TP. HCM” Đại học Kinh tế TP. HCM
Pogliani, P & P Wooldridge (2022), “Cross-border financial centres”. BIS Working Papers No 1035
Pogliani, P, G von Peter and P Wooldridge (2022): “The outside role of cross-border financial centres”, BIS Quarterly Review, June 2022, pp 1-15.
Stoffers, A. (2024) “Điều kiện cần và đủ để xây dựng trung tâm tài chính quốc tế”, Tạp chí Kinh tế Việt Nam số 7+8/2024.